

GJENGANGEREN

1. februar 1945. ----- 5. årgang.

OSTFRONTEN.

Idag, på 2 årsdagen for det t. nederlaget ved Stalingrad, kjemper 4 russiske armeer på tysk jord, hvorav den ene av disse kjemper seg fram på en 100 km. bred front direkte mot Berlin og står bare ca. 70 km. fra den t. hovedstad. Buldret fra de russiske kanoner kan nå høres i Berlin. Russ. har skåret over jernbanen Berlin-Danzig på flere steder og nærmer seg jernb. Stettin-Danzig. Sjukovs høyre flanke står nå ca. 50 km. fra Stettin. Det er nå like stor mulighet for at russ. vil rette hovedframstøtet mot Stettin og Östersjøen som mot Berlin. Dette vil i tilfelle besegle skjebnen for alle de tyskere som står øst for Danzig, og hele dette område kan i så tilfelle bli en eneste stor tysk konsentrasjonsleir. Marskalk Sjukovs tropper har nå i løpet av 20 dager tilbakelagt ca. 400 km. Tyskerne rapporterer selv at russ. allierede har nådd Oder mellom Frankfurt an der Oder og Küstrin og står forøvrig mindre enn 30 km. fra begge disse byer. Det kan tenkes at tyskerne vil forsøke å stoppe den russiske frammarsj ved Oder og det antas at de har oppmarsjert ca. 120 divisjoner i området mellom Stettin og Övre Schlesia. Følgende større byer er tatt i Brandenburg: Woldenburg, Driesse, Landesberg, Messeritz, Schwiebus og Zulichau. Flatow og Jastrow ble tatt igår. Sjukovs venstre fløy har nådd Oder 70 km. syd-øst for Frankfurt an der Oder. Det russiske flyvåpen utfolder en meget livlig virksomhet over fronten og bomber tyskernes tilførsler med den største effektivitet. -- Danzig er utflankert fra syd-øst og russ. nærmer seg hurtig byen. De tyske styrker i Ö. Preussen er blitt trent ytterligere sammen. Byene Heilsberg og Friedland og 53 andre steder ble tatt igår og 3500 tyskere ble tatt til fange. Syd for Königsberg har russ. nådd Frisches Haff. Byen Königsberg er nå helt omringet og står delvis i brann. Russ. har trent inn i byen og kampene fortsetter fra hus til hus. 150 000 mennesker er innesluttet i byen. Tyske offiserer forsøker å flykte fra byen med fly og flere av dem er skutt ned av russerne. Russerne har også tatt et tog med bl.a. 150 tyske offiserer. Tyskernes retrett fra Övre Schlesia måtte foregå så hurtig at de ikke fikk anledning til å ødelegge grubene og industrien slik som planen vanligvis er, når tyskerne må trekke seg tilbake 62 kullgruber og 14 fabrikker for framstilling av kunstig olje og et antall fabrikker som framstiller kunstig gummi ble tatt i uskadd stand. -- I polsk Schlesia, syd for Kattowice, er det harde kamper. De russiske styrker som operer i Czechoslovakiet har tatt byen Zakopane. Den tyske garbison i Budapest skrumper inn og russ. erobret igår et større antall av byens kvartaler enn på lenge og fangetallet stiger stadig. 155 tyske generaler er tatt til fange i de siste 8 måneder. Generalmajor Singer falt i Ö. Schlesia for noen dager siden. Tyskerne gjør desperate anstrengelser for å fylle hullene som russerne har gjort i deres rekker foran Oder. De forbereder seg også på å forsvare Berlin fra hus til hus. Men tusenvis av flyktninger strømmer inn i byen og hindrer tyskernes militære bevegelser. Målsmenn fra nazipartiet truer alle vankelmødige med døden slik som Hitler gjorde i sin siste tale. Panikken sprer seg overalt og befolkningen spør: Hva gjør våre soldater ved fronten? Det finnes ikke brød og ikke brensel i Berlin og soldatene jager flyktningene ut av byen igjen. Den 28. januar ble det drept 62 flyktninger. En regner med at 4 1/2 million sivile tyskere er på flukt fra øst mot de samme områder som de tidligere har evakuert fra på grunn av de alliertes bombeangrep

VESTFRONTEN.

Den ventede offensiv i vest har tatt sin begynnelse. De all. har gått over den tyske grensa på 4 nye steder. De all. har kontakt med Siegfriedlinjen på en 50 km. bred front, og angriper på 65 km. bred front mellom Monschau og St. Vith. En rekke landsbyer er tatt i disse områder, men den tyske motstand har øket. Tropper fra amerikanernes 3. arme gikk over den t. grensa på 2 steder øst for St. Vith. De alliertes bruhode over elva Our ble betraktelig utvidet igår. En by på den andre siden av elva ble inntatt og over 1000 fanger. Byen Bullingen nordøst for St. Vith er inntatt. De franske og am. styrker i nedre Alsasse står nå 20 km. fra hverandre og den tyske lommen som bestod av 35000 mann er nå redusert til 1/3. Byen Colmar er omringet og bruhodet ved Colmarkanalen er nå 6 km. bredt. I vest Holland har amerikanerne gjort det av med fet siste bruhode tyskerne hadde over Maas. -- 580 tyske lokomotiver er ødelagt på en måned i vest. De alliertes fly hamrer løs på den tyske industri og kommunikasjonslinjer og fronten mykes opp for det endelige gjennombrudd gjennom Siegfriedlinjen.

STILLEHAVET.

Kampene på Luzon går nå inn i sin siste fase. Nye tropper er landsatt. 23 flyplasser er erobret og amerikanerne står 40 km. fra hovedstaden Manilla. Under sitt framstøt her har am. befridd 500 fanger, drilblant 2 nordmenn: Bjarne B. Leira fra Ålesund og Aksel A. Svendsen fra Fredrikstad. -- Det er i det siste arrestert flere leger i Oslo og andre byer som gisler.

Stortinget etter krigen.

Diskusjonen innen hjemmefronten om Stortingets innkaldelse etter krigen tror vi nå må kunne betraktes som avsluttet med statsminister Nygårdsvolds uttalelse, som vi gjenga i vårt siste nr. Nygårdsvold har så ofte før med sin sunde sans og sin sikre bedømmelse av det norske folks opfatning kunnet sette tingene på plass, og han har gjort det denne gangen også. Og det er så meget mer prisverdig, som nettop regjeringen og Kongen måtte føle seg mest fortvilet over de forhandlinger som førtes her i sin tid med tyskerne. Så kan en vel også gå ut fra at han taler på regjeringens vegne og at det har gått forhandlinger forut med hjemmefronten her om denn sak. --- Når bare lidenskapene legger seg og en kommer til klarhet over at det, som de Gaulle sier, ikke er en dødssynd og har vært svak i den første fryktelige tid, men synden ligger i å fremture med det -- så vil det alltid bli mulig å skape enighet mellom gode nordmenn selv om de vanskeligste spørsmål. En ordning vil nå sikkert bli truffet når den tid kommer og på en sånn måte at det vil vekke almen tilfredshet. Dermed må det også kunne betraktes som avgjort at denne sak ikke kan danne noe skille innen hjemmefronten i Norge, især fordi den som helhet bygger på den absolutte og uinnskrenkede anerkjennelse av demokratiet og folkestyret i det Norge som skal bygges opp etter krigen.

(Freden og forsvningene.

Det er sikkert ingen som tror at i samme øyeblikk som krigen slutter vil alle gode ting strømme inn over landet. Hele verden har vært opptatt med militærproduksjon, og først når krigen med Japan er slutt vil hele produksjonen kunne overlegges til fredsproduksjon. Så kommer transporten. Avtalen mellom de forente nasjoner forutsetter en pool-ordning som vil bestå i 6 måneder etter at krigen mot Japan er slutt. Den samlede tonnasje vil bli disponert av et øvre skipsfartsråd. Kysttrafikk og korte ruter for eks. Nordsjøtrafikken vil bli undtatt fra pool-ordningen. Hele Europa lider av en skrikende mangel på alle ting -- fra råstoffer og maskiner til de enkleste forbruksvarer. Behovene vil være enorme og tilgangene begrenset. Det er ikke mulig å se hvor store kvanta Norge vil kunne gjøre regning på. En må gjøre regning med at rasjoneringen ikke vil bli vesentlig lettere den aller første tid. Fettsituasjonen er prekær over hele verden. Det samme gjelder sukker. Korn må vi også ha fra utlandet. Spørsmålet blir hvad vi kan få fra Sverige og Danmark. Våre fiskerier har så stor betydning også for andre land at får gå ut fra at olje- og pedskaper kan fåes nok så hurtig. Klar og sko må vi nok basere på egen tilvirkning, det blir spørsmål om råstoff og halvfabrikata. Blir våre jernbaner og veier ødelagt i videre utstrekning kan distribusjonen bli besværlig. Så gjelder det kulltilførselen til jernbane, båtar og industri. Her må en vel tro at tilførslene snart må komme igang. Men generator-driften av bilene kommer nok til å fortsette en tid. Å få arbeidslivet igang er det avgjørende. Her må både samfundet og de private sette alt inn. Ingen arbeidsledighet må tales. Selv om en landsomfattende anleggsvirksomhet må til, så må alle forberedelser være truffet til å sette de inn i samme øyeblikk som krigen slutter. Det blir sikkert nødvendig å gjennomføre en omfattende regulering med forbud mot avskjedigelser uten myndighetenes godkjenning i den første tiden for å undgå enhver panikk med alle de skjebnesvaner følger det vil få. --- Den første tid etter krigens slutt vil kreve de samme egenskaper hos oss som har satt oss istand til å føre en 5-års intens motstandsbevegelse mot okkupasjonsmakten: Styrke, mod, tro og enighet. Men setter vi samme moralske kraft inn på å vinne freden, som vi gjorde det under krigen, så er det ingen grunn til å se for mørkt på situasjonen. Den ting at tyskerne er ute av landet vil bringe en enorm lettelse og vi vil da vite at alt arbeide som da utføres vil tjene vårteget beste. Tyranniet er knust, friheten er vunnet -- det vil gi en merkelig stimulans til fredens store gjerning.

Møget står og faller hvor meget tyskerne og deres leisvenner får anledning til å ødelegge før de er ute av landet. Her står vi sikkert foran en av de største oppgaver på hjemmefronten: å beskytte norske bedrifter, kraftverker, kommunikasjonsmidler etc. mot tysk ødelegge. Hjemmefrontens ledelse har sendt ut følgende parole.

Borgervakten er blitt et stort nederlag for nazistene, og enkelte steder er det derfor søkt hjelp hos de tyske makthavere. Dette har skapt endel forvirring. Folk undskylder seg med borgervakten er en liten sak som ikke er verd å gå i fengsel for. Borgervakten er ingen liten. Det er kanskje det viktigste middel til å demoralisere befolkningen med og bringe den under kontroll. Vi må regne med at det apparat som er bygd opp, vil bli brukt i en ganske annen utstrekning enn nå, i en situasjon da tyskerne vil sikre seg imot ure blant befolkningen. Der hvor folk her vennet seg til motstandslost å følge ordren på innkalling, vil de ikke med ett rykk være lett å gi dem en ny innstilling. De aktive krefter kan kanskje gjøre det, men all erfaring viser at de mange, som helst følger strømmen, vil troppe opp og marsjere som lydige gisler. I tillegg til dette kommer at borgervakten frigjør politistyrker til andre oppgaver. Vi vil derfor igje innskjerpe: Ingen møter til borgervakt, selv om ordren kommer fra de tyske makthavere, og selv disse setter et nytt navn på borgervakten. All kamp koster, hvis ikke var det ikke kamp. Men de kostningene blir minst når vi alle står sammen. Vi innskjerper også at sabotasjekommandoen har ordre om ikk å ta hensyn til eventuelle borgervakt.